

- Tôi trao cho H^{oi} quân toàn quy^{en} n ho^{at} đ^ong.

Phó Đ^o Đ^oc Nguy^{en} H^ou Chí

* Câu chuy^{en} n gi^a ông D^ong Văn Minh và T^o l^onh H^{oi} quân

Theo l^oi c^oa c^ou trung t^ong Tr^on Văn Đ^on ghi l^oi trong h^{oi} ký, vào ngày 29 tháng 4/1975, tr^oc tình hình bi đ^{at} t^oi Sài Gòn, kho^{ng} 10 gi^o sáng, phó đô đ^oc (3 sao) Chung T^on Cang, t^o l^onh H^{oi} quân, đã báo cho ông D^ong Văn Minh bi^{et} t hi^{en} n tàu bè c^oa H^{oi} quân đ^o đ^o cho chính ph^o và binh sĩ xu^ong mi^{en} Tây (các t^onh ^o H^ou Giang), Phú Qu^{oc}, Côn Đ^oo nh^ong ông Minh cho bi^{et} t chính ph^o đang lo th^ong thuy^{et}. Đ^on 4 gi^o 30 chi^u ngày 29/4/1975, ông Brochand, c^ov^on chính tr^o tòa đ^oi s^o Pháp đã báo cho ông D^ong Văn Minh bi^{et} t là C^ong s^on Hà N^oi không ch^u nói chuy^{en} n v^oi chính ph^o c^oa ông Minh n^oa. 5 gi^o chi^u, ông Minh g^oi phó đô đ^oc Chung T^on Cang đ^on g^op. Ông Cang đã c^o phó đô đ^oc (1 sao) Di^op Quang Th^oy, tham m^ou tr^ong H^{oi} quân, g^op ông D^ong Văn Minh. Ông Minh nói v^oi v^o tham m^ou tr^ong H^{oi} quân:

- Tôi trao cho H^{oi} quân toàn quy^{en} n ho^{at} đ^ong.

Ông Minh cũng như phó đệ đệ c Thầy cho bà Minh và người con rể là đệ i tá Nguyễn n Hữu ng Đài, nguyên Trưởng khố i Kế Hoạch của Tổng cục Tiếp vận, đi theo tàu Hữu quân. Bà Minh nói nếu ông Minh không đi thì bà ở lại, còn đệ i tá Đài thì người vợ đã rời Việt Nam sang Pháp trước đó vài ngày nên đã đi theo Hữu quân. Ông Minh cũng như Hữu quân đưa giùm trung tá ng Mai Hữu Xuân, chú n tá ng Nguyễn Thanh Hoàng và con gái ra khố i Việt Nam. Trung tá ng Xuân nguyên tá ng giám đốc Cảnh sát Quốc gia kiêm đô trưởng Sài Gòn trong thời ông Minh làm chủ tịch Hữu đảng Quân nhân Cách Mạng từ 2/11/1963 đến 30/1/1964, sau đó bị tá ng Khánh bắt giam, đến tháng 11/1964 được tá ng Khánh thả nhậm làm Tổng cục trưởng Chi nhánh tranh chính trị, nhưng chỉ hai tháng sau thì tá ng Khánh cho giải ngũ; chú n tá ng Nguyễn Thanh Hoàng tá ng giải chức và tá nh Sĩ đoàn 7, tá nh phó lãnh thổ Quân khu 2, cụ i cùng là chánh thanh tra cấp quân đoàn, bị tá ng thăng Thiệu cho giải ngũ vào tháng 4/1974.

*** Giải thích 25 của Hữu quân VNCH**

Theo hồi ký của phó đệ đệ c Nguyễn n Hữu Chí, Phó tá Hành quân Biên của Tổng cục Hữu quân, nhưng giải cụ i cùng của Hữu quân VNCH được ghi lại như sau.

“Tám giờ tối nay, nước bắt đầu lên, chúng ta sẽ như neo.” Đó là lời của trưởng cục p, tá mọt và ba nhân sự nòng cốt của Bộ Tổng cục Hữu quân. Lúc đó là 10 giờ ngày 29/4. Từ lúc sau 10 giờ cho đến khi phó đệ đệ c Chí rời văn phòng của ông ở Tân Cao cấp, gần 5 tiếng đồng hồ trôi qua trong sự băng khuâng vô tư của vợ phó đệ đệ c này. Trong tâm trạng chệnh vênh đó, chính ông trong cùng ng vợ Phó tá Hành quân Biên cũng chờ ng biệt hành đồng như thế nào đến khi tá chễm chệ nhậm vụ, nhưng phòng ng tiến đến thu c quy n sự đồng của ông sự bỏ phá hủy. Ông nghĩ đến Trung tâm Hành quân, lúc nào cũng có phiên trực mọt i người. Trưa ngày này, phiên trực chỉ còn thắp thắp vài nhân viên. Phó đệ đệ c Chí vẫn còn 2 sĩ quan, đó là chánh văn phòng và tùy viên ở bên cạnh ông.

Vào những giờ phút đó, phó đệ đệ c Chí nghĩ đến hai bà chửa của ông. Ông nhớ hai người thân tình của đệ i ông sự phôi sự ng thiêu vận ông đến bao giờ. Hai chửa ông ở bên kia Khánh Hữu làm sao ông vì được qua đó để giải thích trong giờ 25 này. Ông sự c như ông còn 50 ngàn đồng giờ u trong mọt ngăn kéo bàn viết. Vội vàng ông móc mọt bọc đó ra, gói kỹ lại, biên mọt y chỉ như cha Tuyên ủy trao cho vợ Tân Qui. Xong phôi n việc tình cảm, ông quay về với thực tại. Kế lại tâm trạng lúc đó, phó đệ đệ c Chí viết: “Vẫn là mọt thắp bản khoản, búi rúi, chỉ không phôi là mọt thắp c tối rõ ràng chi hết. Duy có việc ra đi là khố ng đến nh rúi. Nhưng từ lúc như n lời cho đến khi như neo, nếu phôi chỉ khi màn đêm phôi xuống thì quá lâu. Mọt i tiếng đồng hồ nọ a, mọt i tiếng để triết tiêu của cụ u, phá hủy sự sự n hay chỉ để trôi qua trong tuy t vận” Mọt lúc nào đó tôi như t

Phó ĐĐ c Nguy n H u Chí K V Cu c H i Trình Cu i

Tác Giả: Phó ĐĐ c Nguy n H u Chí
Thứ Bảy, 15 Tháng 9 Năm 2012 21:21

---

quy t ph i làm v đ trung tâm Hành quân, ph ng ti n ch huy c a tôi đó. Tôi nh m t h sĩ quan đi tìm cho tôi m t ít l u đ n lân tinh. M t lát sau ng i y tr l i báo cáo không tìm đ đ c. Th là ý đ nh phá v c s đ t đ i ph n nhi m c a tôi không thành...”

Vào kho ng tr c 3 gi , phó đ đ c Chí r i văn phòng, ông đ nh làm m t vòng quan sát tình hình r i tr l i. Trong thâm tâm ông, gi kh i hành v n đúng nh th ng c p n đ nh. Th r i khi đ n ngang c ng H i quân Công x ng, ông th y r t đông binh sĩ cùng thân nhân t t p. Quân nhân không ch là H i quân mà còn t các binh ch ng khác n a. H mang theo vũ khí cho ông c m t ng đây là m t cu c chuy n binh đang ch đ i nh p b n tàu. Qu th t h đ ang ch đ i đ c tháo c ng không ph i đ t trong ra mà t ngoài vào. Thay vì v khu c xá, phó đ đ c Chí r vào c ng H i quân Công x ng. Sĩ quan tr c nh n l nh c a ông m c ng cho đoàn ng i di t n tu n t đi vào, t b vũ khí l i r i tu n t xu ng tàu. Th y m i s đầu vào đó, phó đ đ c Chí r i khu Công x ng quay v b n B ch Đ ng. Ông đi ng c l i v i dòng ng i tu n vào t phía đ ng T Do và Hai Bà Tr ng. Làn sóng ng i lúc b y gi không xuôi v H i quân Công x ng n a mà l i r vào c u B có ba chi n h m l n c p t i đó: DER 1, WHEC 3, WHEC 2 tu n t t trong ra ngoài.

Phó đ đ c Chí mang trên ng i áo giáp, trên đ u đ i mũ l i trai, chen vào đám đông đ n g n h m ki u HQ 1. Ông hét to: Khoan cho lên tàu, hãy gi h trên tàu. Lúc đó, phó đ đ c Di p Quang Th y, tham m u tr ng H i quân cũng có m t đ đó. Ông cũng hét to lên: Khoan cho b t c ai lên tàu. Th nh ng không ai ngăn c n đ c đám đông lúc này, nên c hai v phó đ đ c đành r i kh i c u B. Phó đ đ c Chí h i phó đ đ c Th y b y gi tính ra sao, có cho gia đình xu ng tàu không" Phó đ đ c Th y l c đ u b o không. Tình th h n đ n m i lúc m t h n. Hai phó đ đ c chia tay. Phó đ đ c Chí v i vàng r xu ng c u Đ Đ c n i đang có m t vài ti u đ nh c p không rõ đ ngh ng i hay ch l nh ai. Anh em trên chi n đ nh nh n di n ra ông. Ông th y th y th đoàn chi n đ nh r t bình tĩnh, h u nh không t chút gì lo âu s hãi.

Phó đ đ c Chí nh chi n h m đ a ông đi quan sát m t vòng trên kho ng sông Sài Gòn. N c đ ang còn gi t ròng khá m nh. T m n sông nhìn lên b phía ngoài nút ch n B ch Đ ng, ng i ào t i m t lúc m t đông. Ông nhìn rõ chi c WHC 2. Ông nghĩ đ n gi ra đi s nh p h m t m n t c là s nh ti u đ nh này c p vào và lên tàu b ng thang giáy.

Đêm 29/4, phó đ đ c Chí có m t trên HQ 2, tàu này xem nh tách b n tr c tiên và h ng v đi m h n Côn Đ o. Ti p đó là các tàu khác. Chi u 30/4/1975, c h m đ i đã m t t i đi m h n. Các các phó đ đ c, sĩ quan cao c p c a H i quân trên các chi n h m di t n đ c m i sang soái h m ch huy T l nh H i quân. T i cu c h p này, phó đ đ c Chung T n Cang cho l nh toàn H m đ i ph i r i kh i Côn S n càng nhanh càng t t. Phó đ đ c Chí v n đi trên chi n h m HQ 2 (WHEC 2). Ngay trong ngày đ u tiên c a cu c h i trình, tàu HQ 2 đã ph i nh n đ n

ba lnh c a T lnh H i quân. Lnh đ u tiên là quày l i Côn Đ o đ b c vài trăm ng i trên chi c xà lan. Đ n chi u cùng ngày, HQ2 nh n thêm lnh th hai là c u th y th đoàn và s ng i t n n trên tàu HQ 402 b li t máy; lnh th ba đ n vào bu i t i, đó là chi n h m HQ 2 giòng dây kéo chi n h m HQ 329. Cu c h i hành v t trùng đ ng c a c đoàn tàu b t đ u sau khi HQ 329 đ c l i x nh ch y phía sau. V i v n t c 7 gút m t gi , đoàn tàu ph i m t 7 ngày m i đ n Phi Lu t Tân.

Gi a đêm đ u hành trình, v trung tá H m tr ng báo cho phó đ đ c Chí là xin lnh c a soái h m cho tàu HQ 2 tách kh i đoàn tàu đ ch y nhanh h n. Lý do r t quan tr ng là n c ng t b l n đ u, nên n c u ng tr nên khan hi m. Phó đ đ c Chí do đ mãi nh ng sau cùng chính ông th o công đ i n sang soái h m xin T lnh H i quân gi i t a v trí, không ch h i âm, ông đ ng ý cho h m tr ng gia tăng v n t c t b y lên 10 gút m t gi . Sau đó, soái h m h i đáp công đ i n là không đ ng ý nh ng phó đ đ c Chí l đi.

Ghi l i s vi c này, phó đ đ c Chí vi t nh sau: “Có l l n đ u tiên tôi b o gan, không thi hành m t m nh lnh. Tôi ch t nghĩ đ n HQ 802 đã im l ng vô tuy n và trên đó đã có 2 v phó đ đ c. Chi n h m này đã r i Vũng Tàu t sáng 30 tr c ch Subic, t c là không qua đ i m t p trung C Côn Đ o. N u tôi b ghép vào t i b t tuân th ng lnh, tôi t nghĩ gi th 25, thoát đ c c thoát. Chúng tôi đang công m t th ng b n trên vai, HQ 329 cũng n ng n l m! Mà n ng n h n n a, có l là s thua b i đang dày vò trong tâm trí m i ng i bu c tôi im l ng, nh ng v n mu n kh n kho n kêu lên: Hãy tháo g xi ng xích cho nhau khi xi ng xích quân thù đã ph xu ng quê h ng dân t c c a chúng ta r i!”

Tách kh i đoàn tàu, HQ 2 l t nhanh, kho ng tr a th hai c a cu c h i trình, thì có m t ti p li u h m c a H i quân Hoa K h i hành song song. Khi ch còn cách Subic ch m t ngày đ ng, tàu Hoa K yêu c u HQ 2 cho h chuy n sang m t sĩ quan liên l c. Đó là m t thi u tá. V sĩ quan này trình đ i n phó đ đ c Chí, ông ta mang theo đ y đ l ng th c cá nhân và máy truy n tin liên l c v i chi n h m g c. Đêm 4 r ng ngày 5/5/1975, khi g n đ n Subic, th y th đoàn cùng quân dân t n n trên tàu ph l c nhau quăng ném súng đ n xu ng bi n. T đ i h m sâu, hàng trăm viên đ n đ i pháo lo i 5 inch đ c kéo lên boong tàu. Các h m ch a đ n đ c b c đ tr ng tr n tr c s ch ng giám c a sĩ quan liên l c Hoa K . Hoàn t t vi c gi i gi i m i vào đ i m neo đ c.

Khi tr i v a h ng sáng, phó đ đ c Chí đ c báo cáo là súng đ n đã đ c quăng tr n xu ng bi n tr c đ i pháo 5 inch. HQ2 t t vào đ i m neo n đ nh. HQ 802 đã có m t đ đó t bao gi , và không còn m t ai trên đó. M t chi c LCM-8 thu c căn c H i quân Hoa K V nh Subic c p bên t m n HQ 2. Phó đ đ c Chí và các t ng lãnh quá giang đ c yêu c u v n th ng ph c đ r i tàu. Riêng phó đ đ c Chí đ c H i quân Hoa K dành cho m t danh đ cu i cùng:

Phó Đệ Đệ c Nguyễn n H u Chí K V Cu c H i Trình Cu i

Tác Giả: Phó Đệ Đệ c Nguyễn n H u Chí
Thứ Bảy, 15 Tháng 9 Năm 2012 21:21

M t H i quân đ i tá Hoa K trong b ti u l tr ng đón chào ông t i c u b n và đ a lên m t chi c Sedan đen do m t th y th lái. Các t ng lãnh khác cùng gia đình lên xe bus r i c đoàn ti n v tr i ti p c .

Tr c đó, khi còn ngoài h i ph n Phi Lu t Tân, t t c quân dân t n đi trên tàu HQ2 đã cùng v i th y th y đoàn và ban ch huy chi n h m đã làm l h k Vi t Nam C ng Hòa. Bu i l di n ra r t đ n gi n nh ng cũng r t l ch s . L n cu i cùng, nh ng ng i lính H i quân VNCH c a chi n h m HQ2, trong nghi th c quân cách, làm l h qu c k , b l i đ ng sau quê h ng và quăng đ i h i nghi p. Ghi l i giây phút l ch s đó, phó đ đ c Nguyễn n H u Chí vi t: Ni m đau ly x l n m t mát không còn gì xót xa và b bàng khi nhìn th y lá qu c k vàng ba s c đ b ép ph i lìa b v trí c a nó. Qu c dân ly tán. Qu c t ch xóa b i. M c dù không vĩnh vi n nh ng s vi c đã x y ra ngoài ý mu n c a con ng i.